

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**

Кафедра Менеджменту

**СИЛАБУС ОБОВ'ЯЗКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬО-ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітня програма Менеджмент організацій і адміністрування

Гарант освітньої програми д.е.н., професор Колосов Андрій Миколайович

Полтава – 2022

1. Назва освітнього компонента.	Управління зовнішньо-економічною діяльністю
2. Рік (роки) навчання.	3
3. Семестр / семестри.	6
4. Кількість кредитів ECTS.	6
5. Відомості про викладача (викладачів).	Рубежанська В.О., кандидат економічних наук, старший викладач, rubezhiik@gmail.com
6. Мета вивчення освітнього компонента (в термінах результату навчання й компетентностей).	<p>Мета викладання ОК: формування системи теоретичних знань і практичних навичок з управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств та організацій різних організаційно-правових форм, здійснення в цих господарських формуваннях основних функцій менеджменту — планування, організації, управління персоналом, комунікацій, мотивації, керівництва, контролю.</p> <p>Завданнями ОК є формування у здобувачів вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - набуття студентами глибоких теоретичних знань з питань інституційної структури міжнародної економіки, організації експортно-імпортних операцій підприємств та планування їх ринкової стратегії у сфері ЗЕД; - опанування студентами методичним інструментарієм управління контрактною діяльністю підприємств; - оволодіння практичними навичками ведення переговорів у сфері ЗЕД; - набуття студентами системних знань про механізми міжнародних розрахунків та страховий захист зовнішньоторгівельних операцій. <p>Знати: особливості менеджменту у підприємствах-суб'єктах зовнішньоекономічної діяльності, сучасні технології управління ними, методи розв'язання ними ключових проблем розвитку в умовах глобалізації економіки тощо.</p> <p>Вміти: здійснювати вибір оптимальної стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств; застосовувати методи та інструментарій менеджменту на українських підприємствах (в організаціях).</p>
7. Методи навчання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вербальні – лекції, у тому числі – проблемна, дискусії, співбесіди. 2. Наочні – презентації, схематично-графічні, пояснювально-ілюстративні. 3. Проектні – моделювання, графічні. 4. Розрахункові. 5. Інтерактивні – ігрові, метод кейсів. 6. Самостійні – вивчення джерел, додаткових питань, здійснення спостережень, аналіз даних, підготовка звітів. 7. Контрольно-звітні – захист практичних і самостійних робіт, виконання модульних і підсумкової робіт, проходження тестів і надання відповідей на екзаменаційні питання
8. Навчальний освітній компонент забезпечує	ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті. СК3. Здатність визначати перспективи розвитку

<p>формування ряду загальних та спеціальних компетентностей</p>	<p>організації. СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту. СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту. СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.</p>
<p>9. Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства. ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень. ПРН5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації. ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. ПРН7. Виявляти навички організаційного проектування. ПРН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. ПРН9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи. ПРН10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації. ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації. ПРН13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами. ПРН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.</p>
<p>10. Передумови (актуальні знання, необхідні для опанування освітнього компонента)</p>	<p>Освітній компонент базується на системі знань, які здобувачі вищої освіти отримали після вивчення менеджменту, економіки підприємства, економічного аналізу.</p>
<p>11. Зміст освітнього компонента</p>	<p>Див. табл.1,2. Модульні роботи – зміст і перелік завдань і питань подається на освітньому порталі перед початком навчального семестру – для денної форми; Підсумкова контрольна модульна робота – для заочної форми. Самостійна робота здобувача вищої освіти – зміст і перелік завдань і питань до самостійної роботи подається на освітньому порталі перед початком навчального семестру.</p>
<p>12. Список рекомендованої навчальної літератури</p>	<p>Див. п.19.</p>
<p>13. Методи контролю засвоєння матеріалів освітнього компоненту здобувачами вищої освіти</p>	<p>Поточне опитування, перевірка практичних завдань і самостійних робіт, перевірка виконання модульних контрольних робіт, перевірка відповідей на екзаменаційні питання.</p>
<p>14. Форми і методи оцінювання засвоєння матеріалів освітнього</p>	<p>Для <i>денної</i> форми: – оцінювання виконання практичних завдань – 50 балів; – оцінювання самостійної роботи здобувача – 10 балів;</p>

компоненту здобувачами вищої освіти	<ul style="list-style-type: none"> – оцінювання 2-х модульних робіт по 15 балів, разом – 30 балів; – оцінювання відповідей на екзаменаційні тести або питання – 10 балів; – разом 100 балів. <p>Для <i>заочної</i> форми:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінювання виконання практичних завдань – 50 балів; – оцінювання самостійної роботи здобувача – 20 балів; – оцінювання виконання підсумкової роботи, або відповідей на екзаменаційні тести та питання – 30 балів; – <i>разом</i> 100 балів.
15. Шкала оцінювання	За діючим у ЗВО положенням (Табл 3).
16. Технічні вимоги до комп'ютерного та іншого технічного обладнання, яке забезпечує навчальний процес:	Комп'ютер/ноутбук, програмне забезпечення: ОС Windows, Офісний пакет Microsoft Office. вільний доступ до мережі Інтернет, Локальна мережа Wi-Fi, наявність програм Viber, Zoom, Microsoft Teams, Освітній портал (http://do.luguniv.edu.ua).
17. Мова викладання	Українська
18. Feedback курсу	Наприкінці курсу ЗВО пропонується Анкета, що містить питання щодо змістової частини, форм та методів подання навчального матеріалу, а також передбачає висловлення вражень від проходження курсу. Отримані відповіді допоможуть удосконалити викладання курсу.

Таблиця 1

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання				заочна форма навчання				
		загальна кількість лекцій	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	загальна кількість лекцій	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	
1.	Тема 1. Сутність зовнішньоекономічної діяльності підприємства	19	2	2	15	2			15	
2.	Тема 2. Сутність управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства	19	2	2	15		2		15	
3.	Тема 3. Система регулювання ЗЕД в Україні	16	2	4	10	2			15	
4.	Тема 4. Митно-тарифне регулювання ЗЕД	16	2	4	10	2	2		15	
5.	Тема 5. Загальнодержавні податки і збори у сфері ЗЕД	16	4	2	10	2	2		14	
6.	Тема 6. Нетарифне регулювання ЗЕД	16	4	2	10	2	2		10	
7.	Тема 7. Валютне регулювання ЗЕД	16	4	2	10	2	2		10	
8.	Тема 8. Фінансові основи менеджменту ЗЕД	16	4	2	10	2	2		10	

9.	Тема 9. Форми виходу підприємства ЗЕД на ринок	14	2	2		10		2	2		10
10.	Тема 10. Економічний аналіз ЗЕД підприємств	14	2	2		10		2	2		15
11.	Тема 11. Ризики у ЗЕД та їх страхування	16	2	4		10		2			15
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	180	32	28		120	180	20	16		144

Таблиця 2

Теми практичних занять

<i>№п/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Години, Дфн/Зфн</i>
1.	Сутність зовнішньоекономічної діяльності підприємства	2
2.	Сутність управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства	2/2
3.	Система регулювання ЗЕД в Україні	4
4.	Митно-тарифне регулювання ЗЕД	4/2
5.	Загальнодержавні податки і збори у сфері ЗЕД	2/2
6.	Нетарифне регулювання ЗЕД	2/2
7.	Валютне регулювання ЗЕД	2/2
8.	Фінансові основи менеджменту ЗЕД	2/2
9.	Форми виходу підприємства ЗЕД на ринок	2/2
10.	Економічний аналіз ЗЕД підприємств	2/2
11.	Ризики у ЗЕД та їх страхування	4
Разом		28/8

Таблиця 3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
63-74	D	задовільно	
50-62	E		
21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

19. Рекомендована навчальна література

Основна навчальна література:

1. Батченко Л.В., Дятлова В.В., Мойсеєнко К.Є., Ткаченко О.Г. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / за заг. ред. д.е.н., проф. Дятлової В.В. У 2-х частинах. Частина I. Харків: Вид-во «НТМТ», 2018. 259 с.

2. Дахно І.І., Бабіч Г.В. Зовнішньоекономічна діяльність: навч. посіб. / за ред. І.І. Дахна. Т. 1. Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 275 с.
3. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991 року Н959- XII. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://rada.gov.ua>.
4. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: підруч. Київ: Знання, 2010. 493 с.
5. Дахно І.І. Зовнішньоекономічний менеджмент. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 568 с.
6. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. К.В. Ковтуненко, О.М. Коваленко, О.В. Станіславик та ін.; за ред. д.е.н., доц. Ковтуненко К.В. 2018. 505 с.
7. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. Посібник / за ред. Т.О. Зінчук. Ж.: Полісся, 2013. 384 с.
8. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: підручник для студ. вищ. навч. закл. / [В.О. Ткач та ін.]; за ред. І.Л. Сазонця. Д.: Юго-Восток, 2013. 451 с.
9. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність: навч. посібник / Т. О. Зінчук, О. Д. Ковальчук, Н. М. Куцмус [та ін.] ; за ред. Т. О. Зінчук. – К.: Центр учбової літератури, 2017. 513 с.
10. Ольшанський О. В. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності / О. В. Ольшанський, Л. М. Яцун, В. М. Селютін. Х. : ХДУХТ, 2019. 103 с.

Додаткова навчальна література:

1. Hnatenko I., Orlova-Kurilova O., Shtuler I., Serzhanov V., Rubezhanska V. An Approach to Innovation Potential Evaluation as a Means of Enterprise Management Improving. *International Journal of Supply and Operations Management*. 2020. Vol.7. No.1, P.112-118
2. Hnatenko I., Shtuler I, Romashko O., Rubezhanska V., Bulkot G., Bugay N. The innovative potential of agro-processing enterprises in the context of resource conservation and crisis management. *Journal of Hygienic Engineering and Design*. 2021. Vol. 35. P. 61-66
3. Samborskyi O., Isai O., Hnatenko I., Parkhomenko O., Rubezhanska V., Yershova O. Modeling of foreign direct investment impact on economic growth in a free market. *Accounting*. 2020. Vol.6. No.5, P.705-712
4. Semenov A., Kuksa I., Hnatenko I., Sazonova T., Babiy L., Rubezhanska V. Management of Energy and Resource - Saving Innovation Projects at Agri-Food Enterprises. *TEM Journal*. 2021. Vol. 10(2). P.751-756
5. Акименко О. Ю Формування механізму сучасного регулювання зовнішньоекономічної діяльності як важливої передумови розвитку експортно-орієнтованого виробництва. *Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. № 24. С. 5-9.
6. Козак Ю.Г. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник. Видання 5-те, перероб. та доп. - Київ- Катівце: Центр учбової літератури, 2016. 289 с.
7. Малишко Є. О. Аналіз зв'язку посередників та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. *Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. № 25. С. 149-153.
8. Павленко І. І., Варяниченко О. В., Навроцька Н. А. Міжнародна торгівля та інвестиції. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2016. 256 с.
9. Прокопчук О.А., Горбачова І.В. Україна на світовому ринку підприємницького капіталу. *Причорноморські економічні студії*. 2020. №52 С. 49-55.
10. Рубежанська В.О. Фактори впливу на розвиток сучасного ринку праці в Україні. Існуюча практика та новітні тенденції в управлінні суб'єктами господарювання різних організаційно-правових форм: моно-графія / за ред. Л.М. Савчук, Л.М. Бандориної // Дніпро, Пороги. 2020. С. 279-286

11. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [текст]: навчальний посібник / Н.М. Тюріна, Н.С. Карвацка. - К.: "Центр учбової літератури", 2013. 408 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Постанова Міністерства праці України 19.05.1995 N 2. [Електронний ресурс] Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002205-95>

20. Перелік питань для підготовки до екзамену: Сутність та функції розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти та інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Види зовнішньоекономічної діяльності. Принципи зовнішньоекономічної діяльності. Сутність менеджменту зовнішньоекономічної діяльності. Функції менеджменту ЗЕД. Основні етапи еволюції поглядів на зовнішньоекономічну діяльність. Застосування функціонального підходу до менеджменту ЗЕД. Національний та наднаціональний рівень регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Система державних органів регулювання ЗЕД в Україні: їх характеристика та повноваження. Методи та інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Сутність, вид та методи митного контролю. Митні режими та їх характеристика. Основні митні документи та порядок митного оформлення. Мито як інструмент економічного регулювання. Види та функції податків у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Справляння акцизного податку та податку на додану вартість при перетині митного кордону. Справляння податку на додану вартість при перетині митного кордону. Класифікація та характеристика нетарифних засобів регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Кількісні обмеження зовнішньоекономічної діяльності. Технічні бар'єри у зовнішній торгівлі. Сутність валютного регулювання та валютного контролю. Валюта, валютний курс. Порядок придбання і використання валюти. Види та особливості валютних операцій. Українська міжбанківська валютна біржа та особливості її функціонування. Загальні основи здійснення фінансових операцій у зовнішньоекономічній діяльності підприємств. Фінансові та платіжні умови договору щодо зовнішньоекономічної діяльності. Порядок ціноутворення в експортно-імпортних операціях. Основи організації міжнародних розрахунків та платежів. Валютно-фінансові операції суб'єктів ЗЕД. Кредитування ЗЕД. Обґрунтування виходу підприємства на зовнішній ринок та основні управлінські підходи до його вибору. Вибір зовнішнього ринку та варіанту виходу підприємства на нього. Експорт товарів як традиційна форма виходу підприємства на зовнішній ринок. Спільна підприємницька діяльність та пряме зовнішнє інвестування. Види економічного аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Показники ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Оцінка ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Сутність та характеристика ризиків ЗЕД. Класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності. Можливі напрями мінімізації ризиків ЗЕД. Методи страхування ризиків у зовнішньоекономічній діяльності.